

PERIÓDICH SATIRICH,
 HUMORÍSTICH, IL - LUSTRAT Y LITERARI
 DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 CÉNTIMS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 centims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
 BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
 Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

EDUART VIDAL Y VALENCIANO.

Es un escritor de númen,
 un liberal de cap clá
 y un dels autors que han dat vida
 al teatro catalá.

MANUEL OMS. (1)

No hi haurá artista á Barcelona y sobre tot á Roma, que no l conegués, aixís per las sévas obras, com per las sévas genialitats, tan notables aquellas, com características las últimas.

En cambi la massa del públich sab unicament que al passeig de la Castellana de Madrit s' aixeca un grupo de bronze impregnat de grandesa, d' elegancia, de sentiment artístich. Lo grupo de Isabel la Católica es una obra privilegiada, una

(1) Havía de publicarse aquest article en lo número passat acompanyant lo retrato del célebre artista catalá; però l' excés d' original de actualitat ho impedi.

de aquelles creacions que formen època. Sa simpàtica silueta s'enganxa com una fotografia instantànea al fons de la memòria, de manera que qui ha vist una vegada aquell grup, ja no l'oblida may més. En tan la figura del artista permaneceix a laombra, com eclipsada per la seva mateixa obra.

En aquest segle del reclàm y del bombo, en que la fanfària y l'apariència acostuman a substituir las rodas del carro de la fortuna, es culpable qui tenint algun mèrit no sab ferse'l valer. Manuel Oms podia alsarse com rey de la moderna escultura espanyola y 's contentava devorant secretament las engrunas que volian concedirli, en l'intel·ligència que si hagués hagut de ajupirse per arreplegarlas, las hauria desdenyadas.

Oms vivia per l'art y sols per l'art, en perpètua lluyta ab sí mateix. No congeniava ab la societat en la qual vivia y de aquí son caràcter esquerp y la fama de raro y fins d'extravagant que generalment se li atribuïa.

Desconfiava de sas obras, hasta 'l punt de que casi era ell sol qui las censurava, descobrinthi imperfeccions que 'ls demés, plèns de admiració, no hi veyan. Es més: sense la carinyosa intervenció de altres artistes, com l'escultor Sunyol, com lo pintor Sans, qu' en certes ocasions li donaren l'empenta, fent coneixer sos més celebrats treballs, Oms hauria viscut sempre reclós, entregat al seu art, aixó sí, que d'ell no podia prescindirne; pero desconegut de tothom, a lo menos durant la seva vida, y potser fins després de mort, si, algun dia, com era molt probable, en una hora negra de mal humor, hagués destruït a cops de martell lo fruyt costós de sos somnis y de sos esforços.

Tan com de las sevas produccions, desconfiava de la seva figura. Se tenia per un sér desgraciat y sense atractius. Quan anava pel carrer se creya que tothom lo mirava ab extranyesa com un animal raro. Y no obstant, fins en aixó estava injust ab sí mateix, ja que sense ser lo que se 'n diu un bon mosso, era dret é igual, y altres homes més desgarbats hi há, que 's creuen interessar y fer estragos entre 'l bello sexo.

La desconfiansa de Oms ab sas obras y ab sí mateix se revela clarament ab alguns fets.

Se trobava a Roma, la primera vegada que va anarhi, y havia terminat l'interessant grup: *Los primers passos*, qu' estém pròxims a possehir, en virtut de donació que 'l ministre de Foment n' ha fet a la ciutat de Barcelona. Perque tan interessant producció anés a Madrid y figurés en la Exposició nacional ahont alcansá segona medalla, sigué necessari que 'l distingit escultor Sr. Sunyol li arrenqués del taller, venent la seva resistència que no era escassa. So's enfadantse una mica lògrá ferlo cedir.

Més tart, quan esculpí 'l famós grup de Isabel la Católica, ja ferit de la malaltia que l'ha dut al sepulcre, tingué de realisar tan colossal treball de una manera la més trista, donchs a lo millor de la feyna tenia un atac de hemoptisis. Cada vegada que aixó li succeïa, se retirava del taller, descansava quinze dias, se recobrava una mica y tornava al treball. Un sens fi de vegades tingué de interrompre l'obra comensada. Per últim la terminá. Havia arribat lo moment de saborejar una victòria alcansada a expensas de la seva salut, regada ab la sanch de sos pulmóns dacerats. La colonia artística de Roma no tenia prou veu per alabarla. Un dia l'escultor reb re-

cado de l'embaixada espanyola, participantli que l'embaixador a tal hora passaria a visitar lo seu estudi.

—Ha fet bè de avisarme—digué Oms per sí mateix—aixís a l'hora que vinga jo no seré al taller.

—Pero ¿per qué havias de ferte fonedís?—li preguntava un amic.

—Que vols que 't diga. Tal vegada l'embaixador s'hauria figurat trobar a un artista alt, guapo, ab unas grans melenas... y m'hauria trobat a mí. Més val no haverli fet perdre la ilusió.

Lo mateix a Madrid, quan la inauguració del monument. Tothom que va veure l'admirable grup, va celebrar-lo. En quan al artista, no 'l va coneixer ningú.

Oms era fill del conegut atrecista del mateix apellido. Va neixer a Barcelona 'l any 42, y va transcórrer sa infancia en aquell taller de objectes de cartró, cascós y corassas destinats al teatro, floróns ornamentals, motllos de guix, colors y bronjas.

Allí va comensar a sentir l'art; pero no a la manera raquítica é industrial que 's practicava a casa seva, sino lo gran art, lliure de impuresas y exempt de mercantilisme. Deixeble de l'escola de Bellas Arts, sent l'alumno més distingit del curs, ajudava a son pare, pero sempre a disgust y de mala gana.

Un dia li encarregaren un Sant Cristo, per una iglesia de Méjich. Era la primera obra seria que li sortia. La realisá ab verdader talent, aná a cobrarla, y no 's deixá ja veure per casa seva.

Son pare tingué un disgust de mort, cregut de que li havia succehit alguna desgracia. Pero als dos ó tres dias sortí de pena, al rebre una carta del seu fill, en la qual li participava que ab los diners del Sant Cristo, se 'n havia anat a Fransa, a admirar las obras escultóricas dels artistes més en boga.

Aquest viatge li sigué fructuós per lo que veié, per lo que admirá, pels nous horisóns que se li obriren. Al acabárseli l'últim franch, retorná a Barcelona.

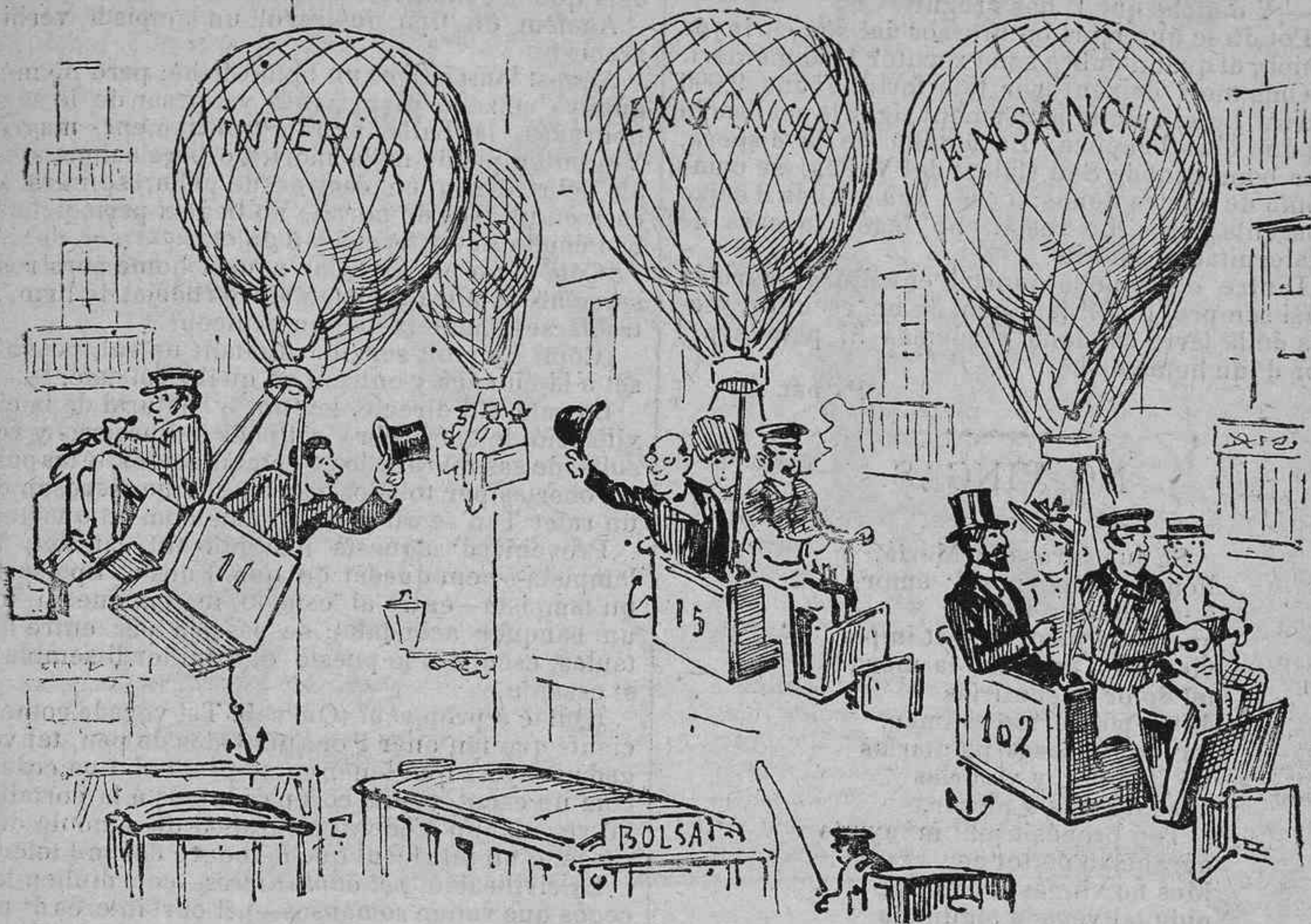
Desde llavors la seva ambició, lo seu somni daurat era anar a Roma. Morí son pare, y a pesar de que hauria pogut assegurar-se un bon passament, donchs tenia al seu càrrech lo servey de atrecista dels primers teatros de la ciutat, cedí l'establiment al primer fadrí de la casa, Sr. Tarascó, que avuy encare 'l conserva.

—Fora—deya—no vull sentir parlar may més de pastetas.

Fruyt de sa primera estada a Roma sigué 'l grup *Los primers passos*, de qu' hém parlat més amunt. Aquella artística capital ab sos grandiosos recorts, ab sos magnífichs museus, ab sos monuments incomparables, era l'element que necessitava 'l seu esperit elevat. Pero en cambi sa salut se resentia terriblement dels efectes del clima romá.

Allá agafá unas febras perniciosas y ab un xich més las passa tancat al seu taller, sense auxili de ningú. Alarmats sos vehins de no veure'l apareixer, donaren avís de que 'l taller estava tancat per dintre, y forsejada la porta, lo trobaren gravement malalt y rendit a sa desgracia. Grans esforços tingué de fer lo director de l'Academia espanyola pera donarli en enent de passar a una casa de Salut, ahont si no 'l curaren del tot l'apedassaren. Fruyt de aquella febre sigué la lesió pulmonar que alguns anys després havia de portarlo al sepulcre.

¿QUÉ 'LS SEMBLA?

Única manera de poguer anar tranquilament pels carrers, sense perill de ómnibus, tranvías y jardineras.

La segona temporada que passá en Roma si- gué en classe de pensionat. Li alcanzá la pensió del govern l' eminent pintor Sans, després de haver tingut ocasió de conèixer lo que valia, quan Oms siugué cridat á Madrid pera decorar lo Palau Manzanedo.

Quan se presentá allí, tot desmanyat, vestit ab descuyt y ab tot l' aspecte de un fadrí decorador, ningú 'n feya cas; pero 'l vejeren treballar y 'l admiraren desseguida. Sans concebí per ell una verdadera afecció paternal, y no pará fins alcan- sarli una de las plassas de pensionat á Roma, qu' estava vacant.

Enviarlo á sa estimada Roma era convidarlo á bodas. Oms pagá pròdigament lo deute que tenia ab l' Estat, esculpint lo grupo de *Isabel la Catò- lica*. Pochs pensionats haurán donat una mostra més espléndida del profit de sos estudis.

Més tart, finida la pensió, probá de fer oposi- cions per obtenir una plassa de professor, vacant en l' escola de Bellas Arts de Barcelona. Fruyt, si mal no recordo, de las oposicions aquestas, es la magnífica estatua de Prometeo, que avuy s' admira en lo saló d' entrada del Museo Martorell. Apesar de tot la plassa de professor li siugué negada.

He sentit contar que un dels individus que componia 'l Jurat, escultor conegut y professor de l' escola, li digué á propòsit de aqueixa es- tátua:

—Es una obra més propia per guanyar una plassa de pensionat á Roma, que per obtenir una cátedra.

A lo qual replicá Oms:

—A Roma ja hi he anat y no dech tornarhi. Per lo demés aixó de optar á una pensió á Roma, déu deixarse pels escultors com vosté, que no han fet may oposicions.

En sas contestas era viu, una mica aspre; pero sincer. May callava lo que sentia.

Un company seu de professió, á qui dech una gran part dels presents datos, me deya:

—Era cosa de renyirhi deu vegadas cada dia; pero no era possible: en primer terme perque quan deya una cosa, tenia rahó, y després perque com artista era una eminencia, y sas lliçons no perque fossen duras eran menos profitosas.

Afligit per la enfermetat que anava arrebatantli ab las forsas físicas, la calma necessaria, perma- nesqué vuit ó deu anys. los darrers de sa vida, sense produhir Sols després del ball artístich del *Teatro Lirich*, admirat de la cara del seu com- pany y amich Soler y Rovirosa, convertit com per art d' encantament en un brigadier espanyol de primers del sigle, li deya l' Oms.

—¡Ay, Francisquet qu' estás bè!.. Vull ferte 'l medallón.

En Soler y Rovirosa protestava: —No vull que 't cansis... no 't convé treballar... Home, déixatho correr...

Tot inútil. Li feu lo medallón, y aquesta siugué la séva obra darrera.

Quatre mesos després moria en una dispesa insalada en un quart pis del Carrer del Parla- ment. Cada día 'l visitava en Soler y Rovirosa, reconfortantlo en sas horas de desesperació.

—¡Animo Manelet, que aixó no será res!..

—¿Vols dir?

—¡Y donchs que t' has cregut!

Pot dirse que morí en brassos del seu carinyós amich, al qual nombrá son executor testamentari.

Oms morí deixant per tota fortuna uns 9,000 duros. Lo seu últim pensament sigué la realisació de una obra benéfica. La familia de la dispesa, una bona gent de San Culgat del Vallés, se componia de quatre donas: á cada una d' ellas li deixa doscents duros. Lo restant ho legá á la casa de Maternitat y Expósits.

Dintre de aquella mortal envoltura, agriada casi sempre, hi lluhía 'l geni de un escultor, gloria de la terra catalana y ademés hi palpitava 'l cor d' un home de bè.

P. DEL O.

NO VINGAS.

Sé que vares dir, Maria,
l lensant espurnas d' amor,
á tas amigas, un día;
que si un jorn, la sort impía
vingués á donarm' la mort,
tal dolor tú sentirías
de no poguerme estimar,
qu' en ma fossa plantarías
un jardinet, y vindrías
totas las nits á plorar.

Ton propósit ¡oh! m' aymía
agraheixo de tot cor.

Mes no vingas, si moria;
puig tal vegada algún día
fora tan inmens ton plor,
que sens volguerho, mon llit
etern, y no soch maniátich,
quedaría tan humit,
que tinch por que desseguit
pesqués un dolor romátich.

PERE GALINDAYNA.

GANGAS DE LA CIVILISACIÓ.

Soch lo primer en confessarho. 'L progrés, tot y sent progrés, ocasiona al home una pila de contrarietats y disgustos, dels quals segurament se veuria libre si no hagués sortit de la vida salvatge.

La electricitat, lo vapor, la maquinaria en sas diversas aplicacions, la organisació de las grans ciutats, las exigencias de las relacions socials; tot aixó en lo fondo es un cau de calamitats y tragedias.

Las locomotoras aixafan als mateixos que las construheixen, si 's posan sobre la vía; las calderas de vapor reventan y desgracian al qui las cuyda; los fi s telegráfichs portan los llamps á domicili y matan als pobres telegrafistas; las casas cauhen y aplastan als que passen per davant: los ganivets y estisoras tallan y punxan al qui 'ls usa; las pistolas se disparan expontáneament y foradan la cama del seu propietari...

Tot aixó es irrefutable: se n' han vist tants cassos, pues no hi haurá lector que no 'n conegui lo menys un parell de dotzenas.

Pero en cambi d' aquests inconvenients, d' aquests *lunars* ¡quántas gangas, quántas ventatjas, quántas comoditats proporciona la civilisació!

Com exemple admirable d' aquests portentosos beneficis, fixinse una mica en un café; no en una

tassa d' aquest brebatje, sino en un establiment dels que 's coneixen ab lo nom de *cafés*.

Agafém un tipo qualsevol, un lampista, verbi-gracia.

Aquest lampista es un home de bè; pero no més guanya setze ó divuyt rals, y á pesar de la seva honradés, la balla extraordinariament magre. Viu en un pis de mala mort, no 's relaciona sino ab pobres, seu en cadiras de palla, se mira la cara en un tros de mirall, no llegeix periódichs y beu comuntment aygua y á galet.

¿Cóm s' ho pot arreglar aquest home pera ros-sarse ab un altra societat, viure rodejat de luxo, y tractarse lo mateix que un príncep?

¿Cóm? Es molt senzill. Agafant un ral, posánt-sel á la butxaca y entrant en qualsevol café.

Lo café, fill directe, legítim y natural de la civilisació; lo café, obra refinada del progrés y resultat de sas maravellosas combinacions, té las portas obertas per tots los mortals... que disposan d' un ralet Tan se val si es en plata com en quartos.

Provehit d' aquesta insignificant cantitat, lo lampista—hem quedat en que 'l nostre tipo sería un lampista—entra al café lo mateix que si fos un banquer acaudalat; se passeja per entre las taulas, esculleix lo puesto que millor li sembla y s' assenta.

¿Qui té á prop seu? ¡Qui sab! Tal vegada comerciants que fan anar l' or á puntadas de peu, tal vegada senyors que tenen cotxe propi ab una coseta com un escut y una corona pintada á la portella; tal vegada un general retirat, ó un amo de deu casas, ó un fabricant que fa moure dos mil telers.

La civilisació, *pèl curt interés*—com diuhen los cegos que venen romansos—pèl curt interés d' un ral, lo posa en contacte ab tota aquella gent que fins llavors s' havia mirat de lluny y 'l fa assentar entre ells ó al menos molt á la vora.

Ja tením lo lampista assentat. ¿Ahónt seu? Sobre uns diváns magnífichs de vellut vermell, ab unas molas que li gronxan lo cos y li deixan pendre l' actitud que més cómoda li sembla.

En lloch de las tristas parets del seu pis, veu daurats y pinturas per tot arreu: aquí un quadro que representa un paysatge deliciós, allí un mirall inmens que reflexa l' altra part del café, aixamplant lo local d' una manera portentosa; allá una porta que conduheix als billars, á la cuyna, á qualsevol puesto: una porta adornada ab preciosos cortinatjes, recullits per magnífichs cordons y borlas de seda.

Lo tétich quinqué de casa seva, essustituhitallí per complicadíssims y artístichs candelabros, de deu ó vint metxeros, per hont rajan fascinadoras flamaradas de gas.

A terra no hi ha aquellas rajolas escarbotadas y desiguals que 'l lampista está acostumat á veure; no: 'l café está pavimentat ab rajolas de marmol que forman capritxosos dibuixos, ó ab *mosáychs* de fusta ó de pedra, que son una maravella d' art y d' elegancia.

Quan lo nostre héroe ha disfrutat suficientment de tot aquest aparato, pica ab las mans de la mateixa manera que hi pican los fabricants y capitalistas, y 's presenta 'l mosso, servicial, net, afeytat, que s' apressura á aixugar lo magnífich marmol de la taula y li pregunta, inclinantse una mica:

—¿Qué vol pendre?

—Café.—

Al moment, ab una rapidés que enamora, 'l lampista queda servit.

Lo mateix mosso 's pren la molestia de fer un crit perque l' abocador corri á posarse á las or-

MODAS D' ESPANYA.

UNA GACETILLA.

«Los fondos de varias caixas diuhen que han tocat lo dos, emportantsen de passada, los seus administradós.»

dres del nostre tipo, y l' home de las cafeteras se li planta al davant.

—¿Café ó llet?—

¡Qu' es admirable tot aixó! ¡Llet ó café! Hasta 's pot triar, y si 's vol, barrejar y tot.

L' abocador ompla la tassa de lo que li manan, y 'l lampista 's repapa al seu diván com un sultán en lo seu harém.

¡No n' hi han posat pocas de cosas sobre la taula! Una tassa plena de café, un platet porque la tassa no toqui 'l mármol, un altre platet ab cinch hermosos terrossos de sucre, una cullereta pera remenar lo líquit, una copa elegantíssima, una ampolla plena d' aygua fresca y transparent, un' altra ampolla ab rom y un' altra ab ayguardent porque 'l lampista prengui un raig de lo que més li agradi.

¡Tot per un ral!

Pero encare hi ha més.

A mitja tassa de café, l' home torna á cridar lo mosso y li demana un diari, dos diaris, tres diaris. tots los diaris de Barcelona, d' Espanya, del món. Y s' entera de la política, y regira las ilustracions y veu quína cara fa en Crispi, y contempla las vistas de la Exposició de París y 's distrea mirant ninots de 'n Grevin ó de 'n Renard...

Quan ja está cansat de fullejar diaris, quan ja ha saborejat lo café y ha apurat la copa, 'l lam-

pista no ha de fer més que ficarse la má á la butxaca, tréure's lo ralet que s' ha endut de casa y posarlo sobre la taula.

¡Ja está llet! Ab un ralet ho ha pagat tot.

¿No es veritat que la civilisació proporciona gangas verdaderament assombrosas?

A. MARCH.

Á ADRIANA.

Sent guapa com ja 't pensas, Adriana la cara, jo no sé, porque dus plena de polvos é ingredients de tota mena qu' eclipsan ta rojor pura y galana.

Tú dirás, porque 't dona la real gana ó bè porque no 's vegi qu' ets morena... Donchs escolta un consell, hermosa nena que 't daré com amiga ó com germana,

Agafa aygua, y sabó de glicerina, y fes una neteja, pero bona de tota la pintura inoportuna,

pues si un jove t' estima y t' examina, en lloch de picar l' am, si se 'n adona dirá: me 'n torno al llit qu' aixó es la lluna.

P. TALLADAS.

¿VOL FE 'L FAVOR?

De Barcelona á Gracia no hi ha més que quatre passos. Hi podria anar á peu perfectament; pero haventhi la proporció del tranvía ¿quí, per estalviarse quinze céntims, anirá á sufrir pols, sol, l' aygua de las mangueras dels que regan y tots aquests impropis?

Res; al tranvía.

No 'n passa cap. No importa; no deurá tardar gayre. M' espero una bona estona y al fi n' arriba un.

Va plé, més que plé: va plé dugas vegadas; pero á pesar de tot hi pujo. A la plataforma posterior no més son cinch: encara n' hi cab un.

Tot just hi acabo de pujar, s' hi enfilan tres subjectes més.

—No hi ha puesto—dich per evitals'hi molestias... y evitarmen á mí.

—Sí—salta 'l cobrador—¿vol fé 'l favor de posarse una mica enllá? Tots hi cabrán ab paciencia.—

Los tres intrusos s' hi enquibeixen y 'l tranvía comensa á rodar.

Jo m' acomodo de la manera que puch, vora la escala del imperial: aixís no vaig completament dret.

De repent sento que m' esgarrapan. ¡Y ara!

No es res. Es un altre senyor que puja. Com que 'l tranvía va depressa, 'l pobre home en lloch d' agafarse als ferros se m' ha agafat á la cara.

—¡No hi cab!—torno á dir.

—¡Prou que hi cabrá!—replica altra vegada 'l conductor —¿vol fé 'l favor de pujar una mica més amunt de la escala?

—¿Jo? No senyor. Ja estich bè aquí.

—Bueno, donchs. Si está bè, no 's queixi.—

Baixo 'l cap y callo.

Al poch rato torna á repetir-se l' operació; puja un altre ciudadá y 'l conductor ab lo seu ¿vol fé 'l favor? logra entatxonarlo á la plataforma.

Aném premsats. Si algú portés pólvora, de fixo que estallaria espontáneament.

Me sento un copet. ¿Qué hi ha ara?

—¿Vol fé 'l favor?

Es lo conductor que comensa á cobrar y demana 'ls quartos.

Passan dos minuts y tornan á tocarme.

—¿Vol fé 'l favor?

Lo conductor ha de pujar al imperial, y es precís que jo m' aparti de la escala.

Als pochos moments torno á sentirme ¿Vol fé 'l favor? pèl darrera, y deixo passar al conductor que baixa.

—¡Vaja!—penso —ara al menos patirém tranquilament.

Pues no senyors. Quan ab més resignació s'aportan las apreturas de la travessía, torno á sentirme:

—¿Vol fé 'l favor?—

Es un empleat que para la má.

—¿Qué vol vosté? Ja hi pagat.

—Lo bitllet.

—¿Lo bitllet? No sè que me n' hi fet.

—¡Ah! Pues havia de guardarlo. ¿No ha vist que 'l bitllet ja ho diu?

—Prou. Pero també aquí ¿veu? en aquest cristall, diu qu' en aquesta plataforma no hi poden anar sinó sis individuos. Y conti; ¡som onze personas! á més de vosté y 'l cobrador.—

De Barcelona á Gracia no hi ha més que qua-

tre passos; pero si hi van en lo tranvía, lo menos los hi demanarán quaranta favors.

Senyora empresa del tranvía:

¿Vol fé 'l favor de no riures del públich d' aquesta manera?

MATÍAS BONAFÉ.

TOROS.

La desgracia sufrerta per Cara ancha en la plassa de Cartagena, obligá á la empresa de la de Barcelona á sustituhir á aquest simpátich matador per en Centeno.

Quan vaig veure que matava en Centeno y que picava en Trigo, ja vaig dirho:—'M sembla á mí que farém un pá com unas hostias.

Y en efecte, la plassa estava escassament correguda, quan aparequé 'l Sr. Payerols en lo palco de la presidencia, y 's presentá la cuadrilla correctament formada. Aixó ray, costa ben poch.

Surt lo primer banyut, Alevós de nom, roig de pèl y ab las banyas refiledas y posadas endavant á tall de visera. Aguantá cinch caricias dels caballs de bastos, sense fallarne cap; tres parells de banderillas posadas com Deu mana y una serie de incongruencias de 'n Valentín Martín, vestit de carmí y or, que féu per comensar una feyna llarga, pesada y fastidiosa. No pensém ab cosas tristas.

Lo segón era un magnífich animal, de color atigrat, molsut de coll y ab las banyas corvas de la punta y finas com punyals. Matá tres caballs á traició, al veure que 'ls picadors dormían, y prengué sis varas, la majoría á las costellas. Adornat ab los tres parells de reglament, l' últim superior y clavat al sesgo, sufri mort y passió á mans de 'n Centeno. No mereixia aquest tracte un toro tan brau y tan bon mosso. Per lo tant féu lo mateix que hem fet ab l' anterior. Deixemnos de recordar cosas horribles.

Allá vá 'l tercer, negre llistat del llom y ab las banyas curvas, dretas y afiladas. Aficionat á las pessigollas se deixa donar onze varas, á cambi de dos llargandaixos. Acepta de bon grat los tres parells de sinapismes y clar y leal se presenta á Valentín donantli ocasió de vindicarse ab set passes bons y una punxada cinch més y una bona estocada á volapèu, que li val l' orella. ya era hora.

Lo quart, germá del segón, era de color de

bull-dock, ull de perdiu, ben armat y lleuger com un llamp. En un moment neteja la plassa Resúmen de la brega: vuit varas, algunas recarregant, á cambi de un tatá: quatre parells de pendatxos, que li deixan l' esquena feta un ball de bastóns, y quatre estocadas del ditxós Centeno, si l' una dolenta l' altra perversa.

Era 'l quint, negre llistat y guerxo de la banya esquerra. Prengué 13 varas, sacrificá un' arpa, y 'ls mestres, á instanci: s del públich, se prestaren á adornarlo. Ho féu Valentín ab un parell de las curtas, regularment Centeno, y ab un quebrant, molt desigual y un altre al quarteig casi á las orellas. En la mort, Valentín estigué acertat, propinant al toro la millór estocada de la tarde. Lo president li concedí l' orella, un espectador li tira un barret de palla y un altre espectador un puro. Res, una ovació singular.

Lo sisé y últim, torrat y ab las banyas adelantadas hauría prés molts varas, si 'l Sr. Trigo, que tenia la má no sé com, no li hagués aplicat la séptima, deixantli atravesada la garrotxa com una agulla. Lo públich estava indignat. Grans fatigas per desembrassarlo de aquell pés. Per últim li rompen fent servir de alsaprém la carn que queda entre las dos feridas.

En aquest punt precis vaig anarme 'n de la plassa.

A dreta lley aquell toro tenia dret á ser traslladat á la Casa de Socorro.

Resultat: los animals magnífichs, com té per costum l' actual empresa. May havían trepitjat la nostra plassa toros navarros tan enters, tan grossos y tan ben armats.

Valentí regular; Centeno, detestable.

La gent de péu treballadora.

La de á caball desafortunada.

La direcció de la plassa anárquica. ¡Si al menos hagués sigut además de anárquica colectivista! Pero allá cada hu anava per ell.

PEP BULLANGA.

DESPEDIDA.

Pèl passeig de Graciá avall vaig veure l' altre dijous una parella que al veurela va cridar-me l' atenció.

Lo posat d' ell demostrava que tenia molt bon cor: á cada instant s' aturava fixant los seus ulls ansiós dessobre de sa estimada que acompanyava ab amor, y que 's mostrava callada sens poguer pronunciar un mot; pero, que molt bè 's llegia en son rostre blanquinós.

Al arribar á la plassa de Catalunya, 'l minyó cap á un costat l' acompanya y mirantla varios cops sembla que vulga deixarla, causantli gran sensació.

Per fi, 's dicideix; li dona lo postrer y últim adió, y... la clou, li posa un sello y la tira en lo buzón.

J. STARAMSA.

LA CALOR, A SEVILLA.

- 1.—¡Cinquanta un graus! ¿Qué farém? ¡Veyám si 'ns derritirém!
- 2.—En sent á cinquanta dos, l' home ja está casi fos.
- 3.—Y al pujá á cinquanta tres, bonanit, no 'n queda res.

LLIBRES.

FÁBULAS DE FEDRO, *traducidas al castellano y anotadas por D. F. SERRALLONGA* — Las fábulas del célebre escritor romá sempre son novas, per son caràcter didàctich qu' enclou las més profitosas ensenyansas. La traducció del Sr Serrallonga es cuidada y correcta. Forma un petit quadern de 24 pàginas.

POESÍA DE LA TERRA, per D. J. AYNÉ RABELL. — Hem rebut lo quadern quart de la colecció de versos del jove poeta. Las composicions en ell compresas no desmereixen de las que figuran en los quaderns anteriors.

RATA SABIA.

TÍVOLI.

Entre *Rigoletto*, *Fra Diàvolo* y altres obras aplaudidas del repertori, se posa l' afortunada *Carmen* a dia fixo. La *Srta. Carmen* reb als seus amichs y admiradors, tots los dimars, dijous, dissabtes y diumenjes de cada senmana. Y com qu' es una xicota tan avispada, tan simpática y tan agradable, a cada recepció que dona se li ompla la casa.

Ara sembla que hi ha una aposta pendent, per veure qui 's cansará primer: la empresa de posar *Carmen* al cartell; los artistas de cantarla, ó 'l públich de anar al teatro á sentirla.

Resólguis la qüestió en lo sentit que 's vulga, la cosa va llarga.

NOVEDATS.

La companyia que dirigeix lo Sr. Larra conta ab alguns artistas apreciables, sobressortint lo director que t' xispa y flexibilitat y en alguns moments recorda al inolvidable Zamacois, y la senyora García, la diva flamenca, que b' mereix aquest nom qui com ella refila la música andalusa ab un primor extraordinari y ab un sentit tan castís com exempt de grosseria.

Dissapte y diumenje va posarse la popular sarsuela *Los sobrinos del Capitán Grant* ab l' acostumat aparato. Se distingiren en l' execució las Sras. García y Moreno y 'ls Srs. Larra, Videgain, González y Sadurní, aixís com las bailarinas Srtas. Michelucci y D' Agostino y l' encarregada de la *Zamacueca*.

Lo públich demaná la repetició de la major part de las pessas, de manera que casi pot dirse que sentí 'ls *Sobrinos* duas vegadas.

La companyia acaba de arrodonirse ab l' adquisició de la Srta. Martínez, una de las artistas més b' rebudas, que ha lograt salvarse del naufragi del *Espanyol*, ocorregut á principis de la senmana passada.

CATALUNYA.

Aquest teatro ha inaugurat ab molt bon péu la temporada cómic-hírica.

Conta ab elements per cridar públich.

Pera las pessas, la Alverá, coneguda per la naturalitat y 'l desenfado ab que diu certs papers; la González qu' es una bona tiple, la Llorens que pot

anar molt b' y la Bardo, una de aquellas donas que 's deixan mirar ab los gemelos.

Entre 'ls homes hi ha en Bosch, que ha sigut molt b' rebut, lo deliciós Escriu, en Guzman, en Chaves y altres artistas reputats.

Ab un personal aixís, un cos de coros numerós, una nutrida orquesta y estrenos freqüents, no hi ho dupte que l' Eldorado farà una campanya brillant dintre del género que cultiva.

Hem parlat dels estrenos, y hem de tocar aquest capítul.

No tots serán recomenables, perque, senyors, avuy dia s' escriuhen á Madrit cosas tan insulsas, tan cloróticas, tan tontas, que sembla mentida que 's posin en escena.

Lo públich no ha rebut del tot mal *Los zangolotinos* de Jackson Veyán, que no passa de ser una solemne tontería, sense gracia, y que ni tan siquiera t' 'ls atractius del género picaresch. Un argument sense sustancia y versos ripiosos y ab cada consonant agafat p'ls cabells que tremola 'l *Diccionari de la rima*.

Lo quadro flamench *Carmelo* no val gran cosa més, si b' la música es més animada y ofereix l' atractiu de la Srta. González vestida de torero y del Sr. Escriu que fa un gitano deliciós.

Los honors dels estrenos corrospón de dret al sainete militar *El cuarto de banderas*, del senyor Monasterio. Aquest al menos es mogut, presenta personatjes b' dibuixats y una serie d' escenas xistosas y d' efecte. L' obra ha sigut posada ab molt esmero y es la que se 'n emporta 'ls aplausos de tot lo teatro.

L' empresa pot gaudirse de haverne ensopegat una desde 'l primer dia.

NUEVO RETIRO.

¿Creurían qu' encare no hi anat?

Quan miro 'l cartell y veig qu' encare están donant castanyas á la *Gran-ola*, m' horripilo.

Po...o...bre em...presa
si no t' més elements...

MASSINI.

La Mlle. *Nitouche* pot dirse que fa tot lo gasto.

«Y per cert que no va del tot mal
si 's t' en compte que sols costa un ral.»

CIRCO EQUESTRE.

Després del debut de la familia Scarcelli, la presentació de la familia Moser, composta de gimnastas valents qu' executan los jochs icaris ab gran aplom y seguretat.

Forman part de la *troupe* dos senyoretas qu' executan traballs de forsa y agilitat com si fossen homes.

La familia Moser ha sigut molt aplaudida.

Dissapte tingué efecte l' estreno de la pantomima: *Una cassera en temps de Lluís XIV*. Lo Circo estava plé de gom á gom y s' hi veurá durant molt temps, perque l' obra, particularment en los moments culminants alcanza un éxit extraordinari.

En lo primer quadro produheix molt efecte 'l decorat que representa un molí en los alts y una fornal de ferrador en los baixos. Las escenas son animadas y claras. Lo ballet ab que termina 'l quadro es agradable.

S' efectúa després lo *rendez vous* dels cassadors, vestits tan los caballers com las amassonas ab trajes d' época molt apropiats. Dona varietat al espectacle la presencia de un lord inglés en com-

INTERIORITATS. (Dibuix de Mariano Foix.)

Mariano Foix

—¿No heu cobrat avuy á la frábica?
—Sí qu' hem cobrat...
—¿Donchs, au, esquitxa ls llobins desseguida!

panyia del seu corresponent criat, que fa mil diabluras, acentuant la nota còmica que no pot saltar en tota pantomima.

Lo quadro tercer ó siga 'l de la cassera es lo més animat y sigué també 'l més aplaudit. Los monters ab los gossos, y 'ls cassadors y las amassonas á caball se llensan desesperats en persecució de una parella de ciervos que atravessan la pista una porció de vegadas. Los caballs á la carrera salvan obstacles y pujan rampas perillosas, establintse entre 'l artistas, una verdadera emulació. Alló es un *steeple chase* en tota regla que promou entre 'l públich gran entusiasme.

La pantomima termina ab la mort de un ciervo y 'l desfile dels cassadors.

Lo més admirable es que tot aquest moviment se realisi en lo limitat espay que ofereix lo *Circo Equestre*. Crech qu' en la Plassa de toros produhiria un efecte colosal. De totas maneres, dada l' acullida que ha tingut, es de creure que proporcionarà grans entradas al *Circo Equestre*.

UNA NOTICIA.

Puch anunciar als filarmònichs que 'l día 7 del pròxim setembre comensará una serie de funcions en lo *Teatro Lirich* una companyia de ópera, inaugurantoe ab l' *Orfeo* de Gluck, que avuy se representa ab éxit en los principals teatros de Italia.

Portará la batuta 'l mestre director Oreste Bimboni. Forman la companyia 'ls següents artistas: Cristina Fornari, soprano dramática; Maria Edel, soprano lleugera; Cesira Bacchiani, mezzo-soprano absoluta; Ida Stella, mezzo-soprano contralto; Giulio Bazzani y Giuseppe Santinelli, tenors; Vincenzo Villani, baritono y Roberto Villani y L. Visconti, baixos.

Cantants tots ells, menos lo Sr. Visconti, completament nous á Barcelona y sobre 'ls quals corren molt bonas noticias.

A més del *Orfeo* de Gluck se representarà l' *ultimo abencerraggio* novament refundit, per son autor lo mestre Pedrell.

N. N. N.

AL SENYOR DEL PRIMER PIS.

Molt senyor mèu: Un vehí seu, que 's troba en la indigencia, espera obtení' indulgencia de vosté per poguer dí' lo molt que tè de sufrí' per arrostrá' aquesta vida, puig que 'l seu mal no tè mida y á no ser pèl que dirá la gent, ho pot creure, ¡ja s' hauria donat á dida!

Jo, (y aquí ja entro de plá á exposar ma pretensió,) soch jove, soch bon minyó; pero no tinch qué menjá. D' aquesta manera, es clá' que 'l viure 'm causa desfici: jo no tindré cap ofici; pero aixó no hi vol dir re: ¡tampoch ne tè cap vosté y no tè d' aná' al Hòspici!

No 'm queda á mí altre camí que anarhi; no tinch prebendas,

¡si tingués las sevas rendas tothom fora poch per mí! Ara á tot m' haig d' ajupí', ja que la sort així ho vol, qu' aquell que no tè 'l consol del diner, forsa es lo dirho: ó s' ha de fer pegá un tiro..... ¡ó 's tè de morir tot sol!

No pot vosté imaginarse lo que pateix qui, com jo, se troba que á lo milló no sab ab qué alimentarse. ¡N' hi ha per desesperarse! Jo ab certas cosas no hi passo: si la gana no apedasso, bè haig de buscá 'l que m' ampara (¡No s' alarmi, perque encare no vaig á darli 'l sablasso!)

A vosté que 'l pis primé' habita d' aquesta casa, ningú li empeta la basa y fins li sobra 'l diné. Tot lo que desitja tè y es tan lo qu' está aferrat á la seva societat que may ni al cel deu mirar y aixís no 's tè d' adonar del que viu sota terrat.

Tots los devots de *Sant Prim*, diu gent que sembla formal, que si habitém tant endalt més aprop del cel vivím. Si hi vivím ó si hi morím no ho sé, no 'm causa rezel; pro cregui que no es pá y mel 'l viur'hi, y en quan á mí tan solament li puch dí' ¡que toco ab las mans al cel!

Vosté deu pensar com jo: — ¡Tè barra 'l vehí de dalt! ¡Si no 'l conech! — Tant se val ¡no pert gran cosa per xó! No 'm coneix, no dich que nó y aixó es per mí un desconsol; pero ¿cóm conéixe'm vol, si la casa, pèls seus fins, tè una escala pèls vehíns y un' altra per vosté sol?

Estich segur que 'm perdona la barra que vosté 'm creu, ja que vosté, pèl que 's veu, es una bona persona. Aixó no ho dich ab segona intenció, vosté ja ho sap: jo 'l que vull es algún *nap*, dispénsim l' atreviment. Si la demanda no atent, ¡baixaré jo..... pró de cap!

Mes no, qu' ab vosté hi tinch fé: sols li demano vint duros; me veig are en uns apuros y ab aixó conto ab vosté. ¡Vint duros! ¿qué son? — No ré pèl que tè molt capital. Pórtim prompte aquest caudal que li quedaré agraht...

ó envihome'l tot seguit,
¡si no vol pujá aquí dalt!

Per l'interessat que no sab firmar,
JUST ALEIX.

D. Francisco está malalt, víctima de una enfermedad extranya ja que, segóns diuen los periódichs de cámara, si l' un día millora, l' endemá recau, y torna á millorar y á recaure, avansant y retrocedint d' una manera incomprensible.

L' altre día vaig celebrar un *interview* ab un pagés de Olérdola, que havia vingut á Barcelona á vendre una cistella d' ous.

—Diguéume, bon home, ¿qué opinéu de la malaltia del Sr. Marqués?

—¿Vol dir del Sr. Quico, lo pubill del Sepulcre?

—Exactament.

—¿Qué vol que li diga, pobre de mí! Jo no sé més que lo que 's diu pèl poble.

—¿Y 's pot saber qu' es lo que pèl poble 's diu?

—Res, que 'l mal li vé de Granada. A la quènta allí alguna gitanota, que al mateix temps que gitana era bruixa, va mal mirarlo.

SEGONS DIUHEN...

Uns frares que hi ha á l' Ajuda, per veure si 'n treuen such, son los que han mogut lo cambi del nom del carrer de 'n Cuchi.

Valga aquesta opinió de un crach de Olérdola per orientar al Dr. Giné y Partagás.

De totas maneras los partidaris del ilustre malalt no descansan ni sossegan.

L' Ajuntament de Barcelona ha nombrat un corréu d' espardenya que no fa més que anar y tornar desde la masía del Sepulcre á l' estació de Vilafranca; desde l' estació de Vilafranca á la masía del Sepulcre, comunicant per telégrafo los menors accidents que s' observan en lo malalt.

«A las tres ha pres una tassa de caldo.» — «A las quatre una cullerada de medicina.» — «A las cinch en punt ha fet un badall.»

Los telégramas arriban á Barcelona ab tota regularitat.

A la Casa Gran s' ha montat una oficina especial, per copiarlos y posarlos en net.

Després de lo qual se fixan á la porta del edifici, per calmar l' ansietat dels barceloníns.

Y un cop terminada la exhibició dels indicats telégramas, se pujan al últim pis de la casa y s' arxivan.

Un admirador del solemne malalt se queixava aquest día de que 'ls telégramas que 's posan al públich se fixessin sobre paper.

—Tractanse de quí 's tractas' hauria d' escriure sobre pergami, qu' es lo menos que podria ferse.

Y fins si hi hagués temps s' haurian d' esculpir sobre lápidas de mármol.

De totas maneras LA ESQUELLA DE LA TORRATXA deplora la malaltia de D. Francisco, y fa vots pèl seu prompte restabliment.

Com á regidor no 'l votarém may, com á home farém tots los vots que sigan necessaris, perque Deu nostre Senyor li prolongui la vida, siquiera fins que puga veure ab los seus propis ulls las últimas conseqüencias dels despilfarros efectuats baix la séva direcció immediata.

Esperém donchs que la malaltia que avuy sofreix será passatjera.

Y á més de passatjera, profitosa.

Per quant lo convencerá de la necessitat de reprimir son afany d' emprendre viatjes de recreo.

Aquests viatjes no li convenen á n' ell, ni á Barcelona tampoch.

Ja s' ha inaugurat á París la gran plassa de toros, capás pera 20,000 personas.

Es un edifici grandió, tot de ferro y mahó, que fins ara ve á costar uns tres milions de pessetas.

L' obra ha sigut costejada pèl duch de Veragua y 'l comte de la Patilla, que no han trobat millor manera de deixar en lo lloch degut lo pabelló d' Espanya.

Lo duch de Veragua, especialment, podrá afegir un nou quartel á son espléndit escut.

Son ilustre antecessor Cristófol Colón va descubrir la América.

Ell ha dotat á París de una plassa de toros.

¿Quí d' entre 'ls dos es més digne de pasar á la immortalitat?

Un regidor tracta de demanar que 's posi 'l nom dels carrers de Barcelona en los fanals del alumbrat.

Aixó está molt bè y ho aplaudeixo.

Pero temo que 'ls rétols no podrán llegirse si no 's procura que 'l gas fassa més bona cara.

D' altre manera ¡malaguanyada pintura!

Está en premsa y próxima á publicarse una nova edició, ricament ilustrada dels *Caentos de la vora del foch* y *Cuentos del avi*, escrits en vers per lo popular poeta *Frederich Soler* (Pitarra).

Quan vegi la llum donarém uns detalls sobre aquesta obra qu' estava completament agotada.

S' ha desistit de nombrar arcalde de Madrit á D. Matías Lopez, fabricant de xocolate.

Un regidor molt llépol de la sustancia que fabrica D. Matías, deya:

—Vaja, adèu, ja no podrém sucarr.

En los presupuestos municipals del corrent any hi figura un floret de impostos de nova creació, que bè pot dirse que n' hi ha per tots los gustos.

Pagarán los cotxes y las tartanas.

Pagarán los carros forasters.

Y fins pagarán los velocipedos.

Ja no falta sinó que fassin pagar un tant per cada péu á tots los que duguin sabatas.

Lo més salat es l' impost sobre las mudansas.

Lo vehí que mudi de pis deurá satisfacer lo déu per cent del lloguer mensual de l' habitació que passi á ocupar.

Aquest impost equival á un recado de atenció qu' enviará l' Ajuntament á tots los vehins que mudin de casa.

La papeleta del impost voldrá dir:

—Celebraré que la nova habitació li probi.

VENTANTSE.

¡Véntat, véntat, aixerida!
Que aquest ayre seductor
y aquest cosset de palmera...
¡no 'n fan poca de calor!

Si Barcelona pogués disposar de las sèvas cosas ab tota llibertat, tingan per segur que 'l primer impost que crearia produhiria grans resultats práctichs y donaría un magnífich exemple.

Consistiria 'l tal impost en cobrar una cantitat sobre cada botella de xampany que destapan los regidors.

A París acaba de celebrarse un Congrés de *palomófilos*.

—Papá ¿qué vol dir aixó de *palomófilos*?

—*Palomófilo* val tant com dir: «amants dels coloms.»

—Llavors jo també 'n soch de *palomófilo*: á mi ab arrós m' agradan molt.

Los vehins de Madrit, entretenen los ocis que 'ls deixa la política de una part y de l' altre l' ausencia de l' aristocracia, celebrant cada nit festas de barri, de las quals ells ne diuen *verbenas*.

Cada *verbena* 's posa baix l' advocació de un sant: l' una 's dedica á Sant Llorens, l' altra á Sant Gayetano.

L' última que ha de celebrarse, correrá á càrrech del vehinat que rodeja la Plassa de Toros y será dedicada al *Niño Jesús*.

Son molts los que preguntan:

¿Pero qué tè que veure 'l *Niño Jesús* ab la tauromaquia?

¡Quí sab, Mare de Déu!..

Potser aquells vehins nos reservan alguna sorpresa.

Capassos son de guarnir un altar, aplicanhi algunas de las exquisitats del toreig.

Com per exemple: en lloch de ciris, cremarán banderillas de foch.

Si alguna vegada passen per Atarassanas y surten per la porta de santa Madrona, veurán una lápida escrita en catalá ahont se consigna que 'ls concellers tals ú quals van manar construhir aquell pany de muralla.

Bástils saber aixó y res més.

Si volen evitarse un disgust no s' entretinguin á llegirla.

L' altre día 's queixava un periódich de que un seu redactor acompanyant á un amich seu foraster se deturaren davant de la indicada lápida, desitjosos de desxifrarla.

Lo centinella va acostarse 'ls dihentlos:

—No se puede leer eso.

Acudiren al sargento de guardia, creyent que 'l centinella s' havia escedit, y 'l sargento 'ls digué que no havia fet més que cumplir ab lo seu deber.

Ignorém los motius que poden haver imposat l' ordre prohibint la lectura de una lápida colocada en un siti públich, segons sembla ab l' intenció de que fós llegida.

Pero s tracta de militars y s' ha de obehir.

No obstant, per evitar extranyesas, nosaltres proposaríam una cosa:

Que la sobredita lápida 's tapés cuydadosament ab una flassada de munició.

Un suscriptor del poble de Monjos se queixa de que reb lo periódich una semana sí y un' altra no. Inútil diu que la culpa es nostra, ja que totas

AL ISTIU.

Com que ara la gent no tanca
ni finestras ni oberturas,
¡se veuhen uns panoramas,
y uns grupos y unas figuras!..

Las senmanas ab la major puntualitat posém los números al correu.

¿No podria 'l Sr. Administrador del ram dispersarnos l' obsequi de veure com poden evaporarse 'ls números que 'l nostre subscriptor deixa de rebre?

A Madrid l' altre dia vá haverhi ganivetadas.

Un *chulo* ferit vá ser transportat á la Casa de socorro, ahont lo jutje de guardia vá interrogarlo sobre l' origen de la qüestió.

—Miri vosté—vá dir lo *chulo*: lo mèu rival, qu' es un malparlat, m' ha inferit un insult gravíssim.

—¿Qué l' hi ha dit?

—Figuris vosté... ¡M' ha dit *arcalde*!

Una frase justa:

—Aixó es inaguantable.

—¿Qué?

—Home, aquesta temperatura

—No me 'n parlis. Fa una calor bèn *cremadora*.

Al Ampurdá, després de la filoxera que ha destruhit las vinyas d' arrel, s' ha presentat ara una nova enfermetat que destruheix las oliveras.

¡Y qué no 'n surti may cap que destruheixi 'l caciquisme!

Estieh molt conforme que s' obrin quatre classes públicas de francés destinadas á l' ensenyansa de obrers y dependents.

Per quatre sous de professors més ó menos, no s' arruinará l' Ajuntament de Barcelona.

No es per aquí per ahont han de venir los apuros del erari municipal.

Pero ara pregunto jo:

—¿Quí ha de desempenyar aqueixas quatre cátedras?

Los regidors ja ho tenen tot amanit: los quatre mateixos professors que havían d' ensenyar la llengua francesa als municipals, en vigílias de la Exposició.

De manera que no sembla sino que las cátedras de francés se crean, més que pèls dependents y

'ls obrers que á ellas pugan concórrer, pèls quatre professors que han de desempenyarlas, y que sense aquesta combinació quedarian cessants.

Escoltin ¿no seria més just, més equitatiu, y fins més convenient, que las quatre cátedras s' adjudiquessin per oposició, á qui revelés millors condicions per desempenyarlas?

Tenen la paraula 'ls regidors de Barcelona.

Aixó ho dich sense malicia y de bons intents guiat, que una cosa es l' amistat y altra cosa la justicia.

Los advocats de Catalunya costejaran un dels altars del monestir de Ripoll, dedicantlo á San Ramón de Penyafort, autor dels Decretals, font del dret supletori de Catalunya.

Un advocat qu' es al cel.

¡Sembla mentida!

Perque 'ls advocats saben enviarhi casi sempre als seus clients; pero lo qu' es ells no hi ván.

En una platja á la moda, ahont los dos sexes, se banyan plegats, un xitxaretlo fá l' òs á una banyista.

—¡Oh quant l' estimo!—li diu—en lo moment en que aquesta vá á ficarse á l' aygua ab las dos carabassas penjadas á la cintura—¿Quín dia 'm tornarás una resposta?

La banyista:

—Avuy mateix... Al sortir del bany.

Se fica al aygua, y 'l pollo espera ansiós sentat sobre l' arena de la platja.

Algúns minuts després eixia la nena regalimant aygua salada. Lo pollo, derretintse li sortia al pas.

Y ella, deslligantse las carabassas, y entregantlas al seu adorador, li deya:

—Tinga, aquí t'è la meva resposta.

Los xavals de la plassa de Sant Agustí vell l' altre dia feyan sortija.

Y com de costum en semblants cassos, no passava un transeunt que no anessin á pidolarli:

—¿Hi ha res per la sortija?

Un amich mèu passá per allí, acompanyat de un seu fill, nen molt aixerit, de vuit á nou anys.

—Senyor—deya un dels xicotets de la sortija—donguins alguna cosa.

—No porto quartos.

—Encare que no sigan més que un parell de *sentiments*.

—Ves, noy, ves, no pot ser.

Lo postulant se retira tot motxo. Y 'l fill del mèu amich, exclama:

—Vet' aquí que 't demanava dos *sentiments*, y n' hi has donat un.

CANTARELLAS.

Los petóns diuhen: «t' estimo»,
los sospirs; «tos ulls me matan»,
las abressadas; «t' adoro»
y 'ls badalls: «¡uy, quina gana!»

De una costella del home
diuhen que Dèu feu la dona:
pero tú qu' ets tan petita
deus ser feta de la torna.

CUCARACUCH.

Lo foch del amor me crema,
lo foch del amor m' abrassa...
y mentres cantava aixó
m' has tirat un gibrell d' aygua.

J. T. ANGUILA.

¿Que necessitas deu duros?
¿Que 'l promés t' ha abandonat?..
y á mí que m' esplicas noya...
vaja, adèu, adèu qu' es tart.

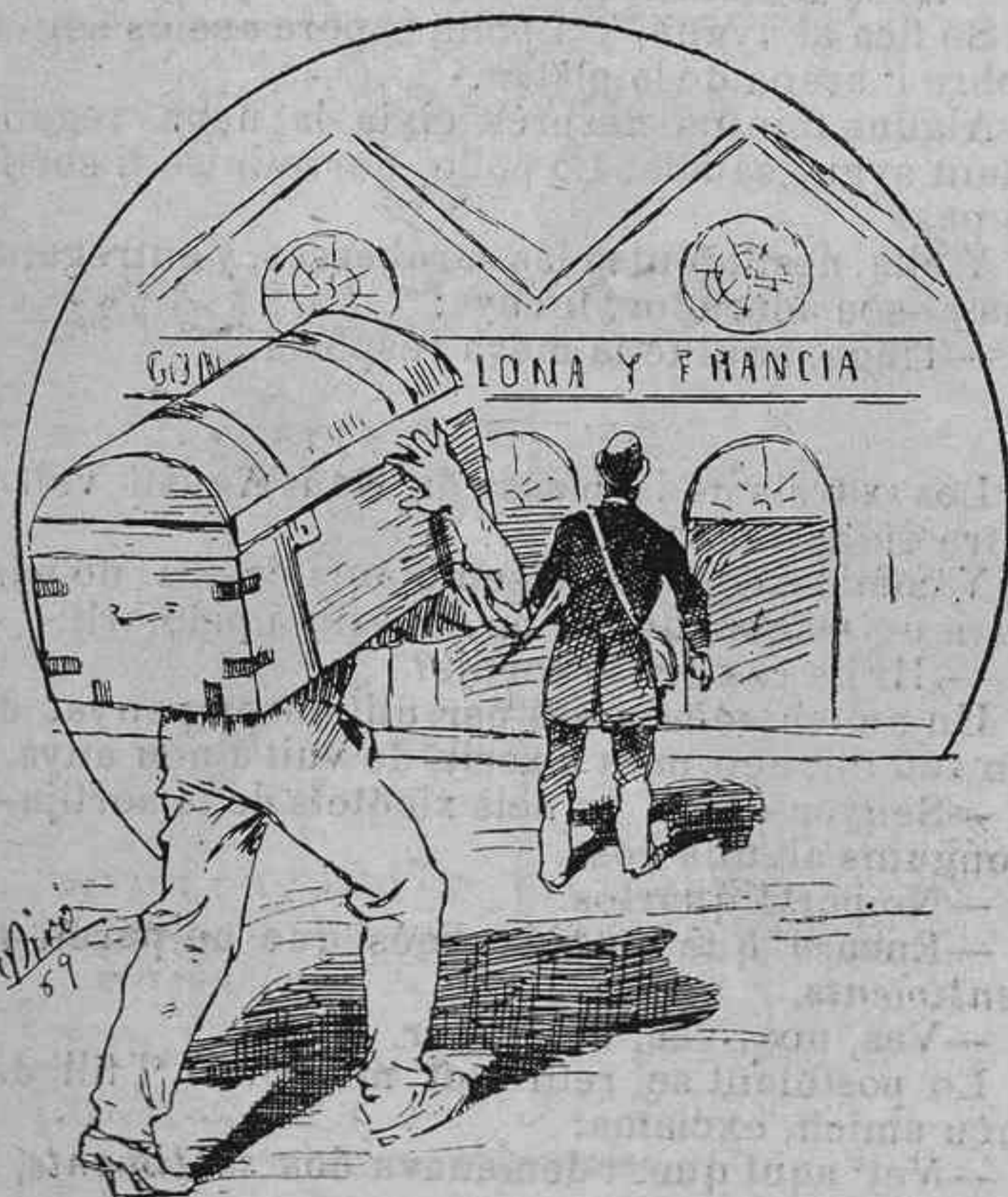
J. ALAMALIV.

A una dona disfressada
se la coneix fàcilment,
y á una dona sens careta
ni 'l més sabi la coneix.

No t' acostis tant, nineta
per Dèu no t' acostis tant,
puig si tant t' acostas, cregas,
qu' estarém massa acostats.

J. F. GAVIRES.

AL TREN.

Se 'n va á Mongat, s' hi estarà
quatre senmanas ó sis,
y 'l día que tornarà,
dirá que vè de París.

Un metje que havia fet grans estudis sobre la
digestió, explicava un dia sas teorías, y deya:

—Per digerir la sopa 's necessita una hora; dos
per digerir la carn de bou; per las patatas tres;
quatre pèl bacallá...

—Jo conech una cosa — va dir un dels oyents — de
mès difícil digestió que tot lo que vosté diu.

—¿Quina cosa?

—Lo que 's menjan los altres.

Dos casats de nou emprenen un petit viatge de
bodas.

Y s' embarcan en un tren de la línea de Mata-
ró, á despit del nuvi, que volía anar per la línea
de Vilanova.

Es undiumenje y 'l wagó está plé de gom á gom.
La novia 's queixa de anar tan oprimida.

Y 'l nuvi li diu:

—¡Haguessem anat per la línea de Vilanova!

—¿Y qui 't diu que allá no hi trobessim la ma-
teixa generació que aquí?

—Pero al menos — diu lo nuvi — en aquella línea
hi ha molts túnels.

Mentres están podant uns arbres fruyters, diu
una damisela de *rompe y rasga*:

—¡Vaya una raresa! Per que 'ls arbres dongan
fruyt es menester tallarlos alguna cosa.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1.ª — *Se-ra-fi-na.*
2. ID. 2.ª — *Do-ro-te-a.*
3. SINONIMIA. — *Nou.*
4. ENDAVINALLA. — *Castanya.*
5. TRENCA-CLOSCAS. — *El año pasado por agua.*
6. LOGOGRIFO NUMÉRICH. — *Llobregat.*
7. ROMBO. —

D
B O T
B O L A S
D O L O R E S
T A R O T
S E T
S

7. GEROGLÍFICH. — *Per ciudadáns una ciutat.*

XARADAS.

I.

MÚSICA DE LA *Pobre chica.*

Era un mestre
que 's trobava tan total
com molts altres
que pateixen igual mal;
y la seva senyora
que 's diu *Tercera primera-tres.*
deya: — *Creume á primera:*
fugim del poble y no ensenyis més.

(Continua á la página 528.)

← **TERCERA EDICION** →

CARLOS FRONTAURA

LA DONCELLA
DEL
PISO SEGUNDO

(RECUERDOS DE UN ESTUDIANTE)

Un tomo en 8.º de 312 páginas, Ptas. 3.

CLARIN
ENTRE DOS PLATOS

LETRAS Á LA VISTA

POR

MANUEL DEL PALACIO

Ptas. 1.

Folletos literarios

A 0,50

Poeta

EPÍSTOLA EN VERSOS MALOS

CON NOTAS EN PROSA CLARA

por **CLARIN**

(Leopoldo Alas)

Ptas. 1.

LUIS FALCATO

EN LAS
GUERRILLAS

(Miscelánea política)

Un tomo en 8.º, Ptas. 1.

FREDERICH SOLER (PITARRA)

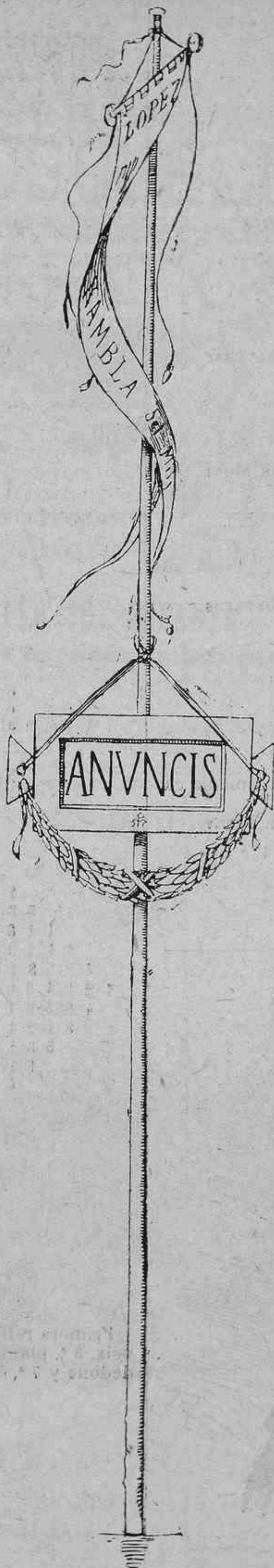
NITS DE LLUNA

AB ILUSTRACIONS

DE

J. L. PELLICER

Ptas. 2.

Acaba de publicarse

JUAN ALCARREÑO

POR

TEODORO BARÓ

ilustraciones de

J. ALARCON y otros artistas

Un tomo en 8.º de 438 páginas, Ptas. 2.

COMBATES DE TOROS
EN ESPAÑA Y FRANCIA

POR EL

Exemo. Sr. D. Adolfo de Castro

Un tomo en 8.º, Ptas. 2.

JOSÉ M. MATHEU

JAQUE

À LA REINA

2 tomos en 8.º, Ptas. 5.

EL PILLUELO

POR

E. García Alemany

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

LOS SECRETOS

DE LA

CONFESION

POR

CONSTANCIO MIRALTA

(Presbítero)

Un tomo en 8.º, Ptas. 2.

Interessant.

Estém preparant una nova edició ilustrada per *M. Moliné*, de gran luxó, dels **CUENTOS DE LA VORA DEL FOCH** y **CUENTOS DEL AVI**, escrits pèl popular escriptor **Frederich Soler (Pitarra)**.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuó, bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravíos, no remetent ademès 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

Viure aquí, Dèu 'ns guard,
 consumintnos lo mateix que un *quart*,
 puig lo poch que menjem
 als bons pares dels noys ho devém.
 Y ell li deya:—*Hu-terça*, dona,
 ¿ahont aném sense dinés?
 Quan jo sè de bona tinta
 que 'i día del cobro molt prompte *dos-tres*
 molt prompte *dos-tres*
 molt prompte *dos-tres*.
Dos-tres cosa trista y *tres-doble* més certa
 passavan senmanas y mesos y anys,
 y 'l mestre d' estudi per més que 's quixava
 ningú l' escoltava
 ni un céntim cobrava
 y gana passava.
 Aixó no es engany.

P. TALLADAS

II.

Tot jardí tè *hu-dos-tres*
 y si fos aquest casat,
 la sèva dona serfa
hu-dos-tres-quatre ¿vritat?
 DOLORS MONT.

MUDANSA.

—¿Ahont vas tant *tot*, *Total*?
 —A casa del senyor Gual
 a ensensarli aquesta *tot*
 que 'm vaig fer per Carnaval
 ballant ab lo fill de 'n Cot.
 PEPA SISTACHS.

TRENCA-CLOSCAS.

S. D.ª CARMETA BASSOLS.

GIRONA.

Formar ab aquestas lletras lo títul de una comedia ca-
 talana.

JOSEPH TERRY.

ANAGRAMA.

—¿Ahont ha llegit, Soledat,
 la mort de 'n Pere Vidal?
 —¿En quin *tot* vosté *total*?
 —¿El Diluvio, Publicidad,

A QUINZE ANYS.

Com que no sofreix cap pena,
 ni tè xicot ni marit,
 cada nit fa un rato l' oca,
 avants de ficarse al llit.

UN HOME PARAT.

Duptant si aniria á Londres
 ó á Mónaco á jugá un poch,
 ó á Biarritz á darse tono...
 al últim no ha anat en lloch.

Noticiero universal?..

—Y donchs nó, en lo *Liberal*.

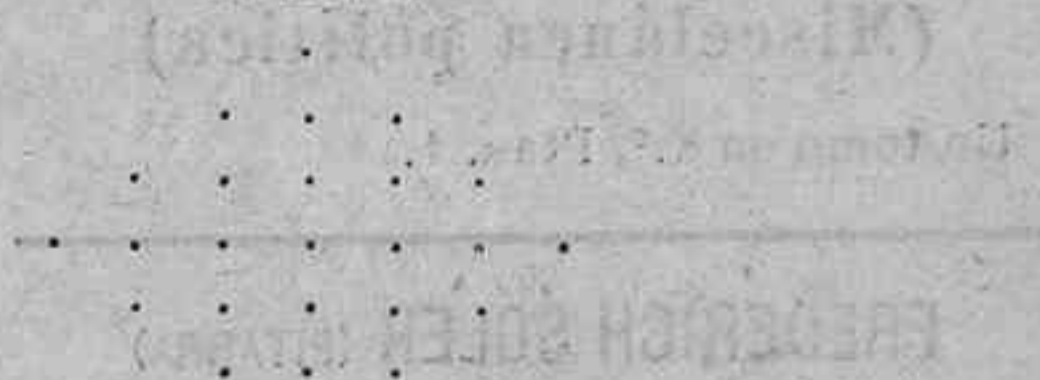
EUDALT SALA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 5.—Consonant.
- 5 2.—Una herba.
- 1 3 8.—Alabansa
- 5 3 4 8.—Poble de Catalunya.
- 1 1 8 5 6.—Una llengua.
- 1 1 2 3 4 8.—Carrer de Barcelona.
- 4 8 5 8 1 6 8.—Nom de dona.
- 1 2 3 4 5 6 7 8.—A casa de un rellotjer.
- 4 8 5 6 1 1 8.—En las lecherías.
- 8 1 2 1 1 8.—Poble de Catalunya.
- 5 3 1 3 4.—Població francesa.
- 1 1 2 3.—Una fiera.
- 4 3 2.—Personatge de la historia sagrada.
- 1 8.—Nota musical.
- 6.—Vocal.

J. ALAMALIV.

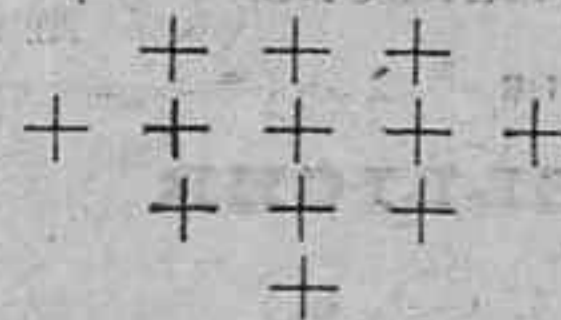
ROMBO.

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant —2.^a
 peix, 3.ª, planta; 4.ª, pintor célebre; 5.ª, fruyta; 6.ª, nom
 dedona y 7.ª, consonant.

JORSONA.

GEROGLÍFICH
 L' 1889 T

M. BEMPERE.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.